

PADOMES IETEIKUMS**(2018. gada 13. jūlijs)****par Slovēnijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/23)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ⁽²⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovēnija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁽³⁾ ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Slovēnija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Slovēnijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Slovēniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Slovēnija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā ⁽⁴⁾, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Slovēnijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Slovēnijā nepastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība.
- (4) Slovēnija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 13. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 26. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

⁽¹⁾ OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.⁽²⁾ OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.⁽³⁾ OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.⁽⁴⁾ OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Slovēnija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza aizejošā valdība, un šī programma balstās uz nemainīgas politikas pieņemumu. Tādējādi valdība paredz, ka nominālais pārpalikums 2018. gadā pieaugs līdz 0,4 % no IKP un 2021. gadā sasniegs 0,9 % no IKP. Tiek plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, proti, pārpalikums 0,25 % apmērā no IKP, nemainīgas politikas gadījumā līdz 2021. gadam netiks sasniegts. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 69,3 % no IKP 2018. gadā un turpinās samazināties līdz 58,3 % no IKP 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Slovēnijai nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālais pieauguma temps ⁽²⁾ 2018. gadā nepārsniegtu 0,6 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam – 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā – būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Saskaņā ar Komisijas novērtējumu par atlabšanas noturīgumu Slovēnijā (vienlaikus pienācīgi ņemot vērā tās ilgtspējas problēmas), kas tika veikts saistībā ar Komisijas atzinumu par Slovēnijas 2018. gada budžeta plāna projektu, 2018. gadā ir nepieciešami fiskālie strukturālie pasākumi vismaz 0,6 % apmērā no IKP bez papildu novirzes viena gada griezumā. Attiecīgi valdības neto primāro izdevumu pieaugums nominālā izteiksmē nedrīkst pārsniegt 1,5 %. Ņemot to vērā vispārējā novērtējumā un pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, 2018. gadā pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu.
- (8) Ņemot vērā Slovēnijas vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto pozitīvo izlaidis starpību 4,1 % apmērā no IKP, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 2,2 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās korekcijas matricas prasībām saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Tajā pašā laikā ir vērojamas izteiktas pazīmes, ka neizmantotā jauda ekonomikā ir novērtēta par zemu: paredzams, ka inflācija 2019. gadā sasniegs 2 %, nepietiekamās nodarbinātības rādītājs ir augstāks nekā pirms krīzes, un investīciju apjoms, kas krīzes gados spēcīgi saruka, pieaug. Turklāt arī "ticamības instruments" norāda uz lielu nenoteiktību saistībā ar aplēsi par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, kuras pamatā ir vispārpieņemta metodoloģija. Pamatojoties uz iepriekš minēto, gada strukturālā korekcija 0,65 % apmērā no IKP, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam pieauguma tempam 3,1 % apmērā, šķiet atbilstīga. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks būtiskai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Tiek prognozēts, ka 2018. gadā Slovēnija izpildīs pārejas noteikumu par parādu un 2019. gadā – noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (9) Valdība ir iesniegusi priekšlikumus, lai reformētu veselības aprūpes sistēmu. Veselības aprūpes un veselības apdrošināšanas likumprojekts, kas ir reformas galvenais tiesību akts un ar ko tiks nodrošināts veselības sistēmas finansējums ilgtermiņā, 2017. gada decembrī tika nodots apspriešanai Ekonomikas un sociālajā padomē, taču līdz vēlēšanām netika pieņemts; tādējādi nav skaidrs, vai tas tiks pieņemts. Pašlaik tiek izstrādāts ilgtermiņa aprūpes likumprojekts, ar ko ilgtermiņa aprūpe tiktu padarīta par jaunu sociālā nodrošinājuma pīlāru, kas papildina pārējās sociālā nodrošinājuma sistēmas (veselības aprūpi, sociālo aprūpi, pensiju nodrošinājumu). Joprojām nav

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁽²⁾ Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

skaidrs, kā Slovēnija nākotnē palielinās aprūpes izmaksu lietderību, pieejamību un kvalitāti. 2017. gadā tika pieņemti priekšlikumi par grozījumiem ārstu praktiķu likumā, veselības aprūpes pakalpojumu likumā, pacienta tiesību likumā un likumā par intervences pasākumiem nolūkā nodrošināt valsts veselības aprūpes iestāžu finansiālo stabilitāti, un tagad tie ir jāīsteno, lai nodrošinātu aprūpes pieejamību un kvalitāti. Ir veikti pirmie pasākumi ar mērķi īstenot valsts veselības aprūpes plānu 2016.–2025. gadam. Pamazām tiek veidotas ģimenes ārstu ambulatorās klīnikas, līdz 2020. gadam plānots izveidot veselības aprūpes tehnoloģiju novērtējuma sistēmu, un e-veselības risinājumi palīdzēs visā valstī uzlabot uzraudzību. Turklāt gaidāms, ka ieguvumi no labāk koordinēta publiskā iepirkuma veselības aprūpes jomā palīdzēs uzlabot iepirkuma izmaksu efektivitāti.

- (10) Ekonomikas un sociālā padome 2017. gada jūlijā vienbalsīgi pieņēma dokumentu "Izejas punkti Slovēnijas Republikas pensiju un invaliditātes apdrošināšanas sistēmas modernizēšanai". Tajā izņemti vairāki pasākumi, ar kuriem varētu nodrošināt pienācīgas pensijas un izveidot ilgtspējīgu un pārredzamu pensiju sistēmu. Tomēr joprojām nav konkrēta rīcības plāna minēto pasākumu pieņemšanai un, kaut arī ir panākta sociālo partneru un valdības vienošanās par reformas pieņemšanu līdz 2020. gadam, reformas ieviešanas periods vēl nav noteikts. Joprojām pastāv problēmas saistībā ar to, kā nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti un adekvātumu, koriģējot likumā noteikto pensionēšanās vecumu un sekmējot vēlāku pensionēšanos; palielināt papildpensiju shēmu segumu; pienācīgi ņemt vērā mainīgo karjeras virzību un mazināt nabadzības risku vecumdienās.
- (11) Ekonomikas izaugsme turpinājās, un darba tirgus un sociālās tendences turpināja uzlaboties. To cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība un sociālā atstumtība, ir samazinājies, tomēr attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem un jo īpaši sievietēm tas joprojām ir augstāks par Savienības vidējo rādītāju. Nodarbinātība turpināja augt, un bezdarbs vēl vairāk samazinājās. Tomēr ir pazīmes, ka vairākās profesijās trūkst darbaspēka. Ilgstošā bezdarba līmenis joprojām ir augstāks nekā pirms krīzes un veido gandrīz pusi no bezdarbnieku kopskaita. Situācija joprojām ir problemātiska attiecībā uz gados vecākiem darbiniekiem, kuru aktivitātes un nodarbinātības rādītāji ir vieni no zemākajiem Savienībā. Slovēnijas iedzīvotāji strauji noveco, kas nozīmē, ka rūk darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits un darbaspēka piedāvājums. Reaģējot uz šo tendenci, valdība ir sagatavojusi "Aktīvu vecumdienu stratēģiju", taču konkrēti rīcības plāni vēl nav izstrādāti.
- (12) Fakts, ka sabiedrība noveco, akcentē nepieciešamību palielināt pieaugušo dalību izglītībā, kas kopš 2010. gada ir gājusi mazumā, īpaši mazkvalificētu un gados vecāku darba ņēmēju vidū. Prasmju uzlabošana mūžizglītības ceļā palielinātu nodarbinātības iespējas, jo īpaši mazkvalificētiem un gados vecākiem darba ņēmējiem. Mazkvalificētu darba ņēmēju nodarbinātības līmenis ir palielinājies, taču joprojām ir zemāks nekā pirms krīzes un Savienības vidējais līmenis. Aktīvās darba tirgus politikas izvērtējums liecina, ka lielākā daļa programmu darbojas labi, taču gan šīs jomas izdevumi, gan bezdarbnieku dalības rādītāji joprojām ir ierobežoti. Lai gan 2013. gada darba tirgus reforma nepārprotami palīdzēja atsevišķām neaizsargātām grupām iesaistīties darba tirgū, problēma joprojām ir pagaidu nodarbinātība.
- (13) Ir pieņemti pasākumi ar mērķi uzlabot Slovēnijas uzņēmumu finansēšanas iespējas un nodrošināt tiem bankas kredītu alternatīvas. Tomēr atkarība no banku kredīta turpina radīt izaicinājumus finansējuma ziņā, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuriem apgrūtināta piekļuve finansējumam joprojām kavē izaugsmi. Pašreizējie pasākumi vēl nav uzlabojuši finansējuma pieejamību, jo īpaši attiecībā uz novatoriskiem uzņēmumiem. Slovēnijā ir tikai nēdaudzi strauji augoši uzņēmumi, un tiem trūkst pietiekama atbalsta pāriešanai izvērses stadijā. Pieaug riska kapitāla izmantojums, kas ir viens no pamatkapitāla finansējuma veidiem, taču izejas līmenis bija ļoti zems. Novatoriski uzņēmumi gūtu labumu arī no efektīvākas publiskās pētniecības, ko pašlaik kavē grūtības piesaistīt talantīgus vietējos un ārvalstu speciālistus un uz rezultātiem balstīta finansējuma trūkums. Privāto investīciju līmenis Slovēnijā joprojām ir samērā zems salīdzinājumā ar līdzīgām valstīm, tāpēc būtu mērķtiecīgi jāstrādā pie tā, lai turpinātu uzlabot pamatnosacījumus investīciju veikšanai, jo īpaši jomās, kurās ir spēcīgs ražīguma pieauguma potenciāls.
- (14) Uzņēmumu attīstību bremsē joprojām smagais regulatīvais un administratīvais slogs. Birokrātisms tiek uzskatīts par vienu no lielākajiem šķēršļiem uzņēmējdarbībai Slovēnijā. Problemātiska ir galvenokārt nodokļu procedūru nenoteiktība un sarežģītība, taču ne tikai, – piemēram, uz komerčietas izskatīšanu tiesā joprojām ir jāgaida aptuveni gads. Slovēnija ir izveidojusi un pakāpeniski sāk ieviest rīku, kas palīdzēs mazināt administratīvo slogu. Būtiska šīs ieviešanas daļa vēl nav veikta.

- (15) Turklāt Slovēnija tikai nupat ir sākusi pievērsties daudzajiem ierobežojošajiem tiesību aktiem atsevišķās pakalpojumu nozarēs. Ir īstenotas arhitektu un būvzinieņu profesionālo prasību liberalizācijas reformas, taču citas Komisijas dienestu apzinātās problēmas vēl nav risinātas. Reformas dotu labumu arī Slovēnijas ražošanas uzņēmumiem, kuri ir atkarīgi no konkurētspējīgiem pakalpojumiem.
- (16) Efektīvam publiskajam iepirkumam ir būtiska nozīme Slovēnijas veselības nozares izmaksu iegrožošanā un kvalitātes uzlabošanā. Lai nodrošinātu labas kvalitātes inovatīvu produktu piegādi par konkurētspējīgām cenām, ir būtiski plašāk izmantot centralizēto iepirkumu, kā arī citas iepirkumu apvienošanas formas, piemēram, vairāku slimnīcu kopēju iepirkumu.
- (17) Publiskā iepirkuma jomā Slovēnijā ir vērojama neefektivitāte. Konkurence starp piedāvājuma iesniedzējiem ir salīdzinoši vāja, par ko liecina konkursos saņemto piedāvājumu nelielais skaits un lielais īpatsvars, ko veido sarunu procedūras bez iepriekšējas konkursa izsludināšanas. Turklāt tas mazina pārredzamību. Iepirkuma jomā strādājošo profesionalizācijas līmenis ir zems, un ir maz aizsardzības pasākumu pret korupciju un piedāvājuma iesniedzēju slepenām vienošanām. Īpaši jāatzīmē, ka Valsts revīzijas komisijas neatkarība tās locekļu iecelšanas procedūras dēļ ir ierobežota. Lai gan iestādes lēš, ka ekonomiskā noziedzība un korupcija pēdējos gados ir radījušas ievērojamus zaudējumus, dažas korupcijas apkarošanas reformas vēl nav ieviestas.
- (18) Slovēnijas valsts līdzdalība ekonomikā joprojām ir liela, īpaši finanšu nozarē. Iepriekš izziņotie privatizācijas plāni tiek īstenoti lēni. Privatizācija palielinātu uzņēmumu ilgtermiņa dzīvotspēju un samazinātu riskus, kuriem ir pakļautas publiskās finanses.
- (19) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Slovēnijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Slovēnijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Slovēnijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ⁽¹⁾ ir atspoguļots jo īpaši turpmāk sniegtajā 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Slovēnijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniegtu 3,1 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,65 % apmērā no IKP. Pieņemt un īstenot veselības aprūpes un veselības apdrošināšanas likumu un plānoto ilgtermiņa aprūpes reformu. Nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti un adekvātumu, tostarp palielinot likumā noteikto pensionēšanās vecumu un ierobežojot priekšlaicīgu pensionēšanos. Palielināt mazkvalificētu un gados vecāku darba ņēmēju nodarbināmību, izmantojot mūžizglītības un aktivizācijas pasākumus.
2. Attīstīt alternatīvus finansējuma avotus ātri augošiem uzņēmumiem. Mazināt šķēršļus ieešanai tirgū, pārskatot produktu tirgus regulējumu un ierobežojot administratīvo slogu. Pastiprināt konkurenci, profesionalizāciju un neatkarīgu pārraudzību publiskā iepirkuma jomā. Veikt privatizācijas atbilstīgi esošajiem plāniem.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
H. LÖGER

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.